

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG THỊ HẢI

**GIÁO DỤC KĨ NĂNG PHÒNG TRÁNH
TAI NẠN THƯƠNG TÍCH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC
HUYỆN ĐỒNG HỖ - TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

HOÀNG THỊ HẢI

**GIÁO DỤC KĨ NĂNG PHÒNG TRÁNH
TẠI NẠN THƯƠNG TÍCH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC
HUYỆN ĐỒNG HỖ - TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Giáo dục học

Mã số: 60.14.01.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. TRẦN ANH TUẤN

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Hoàng Thị Hải

LỜI CẢM ƠN

Em xin chân thành cảm ơn TS. Trần Anh Tuấn, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn em trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài này.

Em xin chân thành cảm ơn các thầy cô khoa Tâm lý - Giáo dục và Phòng Sau đại học trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi cho em hoàn thành luận văn.

Xin chân thành cảm ơn Ban giám đốc, các cán bộ giáo viên và các em học sinh các trường Tiểu học Huyện Đồng Hỷ đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ trong suốt quá trình khảo sát và khảo nghiệm.

Xin gửi lời cảm ơn đến tất cả các bạn bè và đồng nghiệp, những người luôn động viên, khích lệ tôi hoàn thành luận văn này.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả luận văn

Hoàng Thị Hải

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
4. Giả thuyết khoa học	2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Phương pháp nghiên cứu	3
7. Giới hạn nghiên cứu.....	3
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA GIÁO DỤC PHÒNG TRÁNH TAI NẠN THƯƠNG TÍCH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC	4
1.1. Khái quát về lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	4
1.1.1. Thế giới.....	4
1.1.2. Trong nước.....	5
1.2. Một số khái niệm công cụ.....	8
1.2.1. Kỹ năng sống và giáo dục kỹ năng sống	8
1.2.2. Tai nạn thương tích và kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích.....	10
1.2.3. Biện pháp giáo dục kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích	12
1.3. Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở trường tiểu học	13
1.3.1. Định nghĩa.....	13
1.3.2. Mục tiêu của hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở tiểu học.....	13
1.3.3. Nội dung hoạt động giáo dục NGLL ở trường tiểu học	14
1.4. Giáo dục kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích thông qua các hoạt động GDNGLL ở trường tiểu học	14
1.4.1. Ý nghĩa, mục tiêu của giáo GD KNPT - TNTT cho học sinh tiểu học	14
1.4.2. Nguyên tắc giáo dục kỹ năng PTTNTT thông qua HĐGDNGLL ở trường tiểu học	15

1.4.3. Phương pháp GDKNPT-TNTT thông qua HĐGDNGLL	17
1.4.4. Hình thức tổ chức GDKN phòng tránh tai nạn thương tích	20
1.4.5. Nội dung của giáo dục kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích thông qua tổ chức hoạt động GDNGLL ở trường tiểu học.....	20
1.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến sự hình thành và phát triển KN phòng tránh tai nạn thương tích cho học sinh thông qua HĐGDNGLL.....	29
1.5.1. Các nguyên nhân từ người học	29
1.5.2. Các nguyên nhân từ nhà trường.....	29
1.5.3. Các nguyên nhân từ phía gia đình	30
Kết luận chương 1	32
Chương 2. THỰC TRẠNG GIÁO DỤC KỸ NĂNG PHÒNG TRÁNH TAI NẠN THƯƠNG TÍCH THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC NGOÀI GIỜ LÊN LỚP Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC HUYỆN ĐỒNG HỖ THÁI NGUYÊN	33
2.1. Thực trạng tai nạn thương tích ở học sinh tiểu học trên địa bàn	33
2.1.1. Khái quát về khách thể nghiên cứu.....	33
2.1.2. Thực trạng tai nạn thương tích ở học sinh tiểu học	34
2.2. Thực trạng hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp và giáo dục kỹ năng sống ở các trường TH Huyện Đồng Hỷ.....	37
2.2.1. Thực trạng hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp.....	37
2.2.2. Thực trạng hoạt động giáo dục kỹ năng sống ở ba trường Tiểu học	39
2.3. Thực trạng giáo dục phòng tránh tai nạn thương tích cho học sinh tiểu học thông qua hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp.....	40
2.3.1. Thực trạng nhận thức về giáo dục KNPT- TNTT	40
2.3.2. Thực trạng về Nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức GDPTTNTT cho học sinh thông qua HĐGDNGLL ở các trường Tiểu học huyện Đồng Hỷ.....	47
2.3.3. Kết quả đánh giá về kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích của các học sinh ở các trường Tiểu học trên địa bàn huyện Đồng Hỷ.....	51
2.3.4 Các nguyên nhân của thực trạng giáo dục kỹ năng PTTNTT	53
2.4. Những vấn đề đặt ra cần giải quyết	55
Kết luận chương 2.....	56

Chương 3. BIỆN PHÁP GIÁO DỤC KỸ NĂNG PHÒNG TRÁNH TAI NẠN THƯƠNG TÍCH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC HUYỆN ĐỒNG HỖ TỈNH THÁI NGUYÊN	57
3.1. Một số nguyên tắc xây dựng biện pháp giáo dục kỹ năng PTTNTT cho học sinh thông qua HĐGDNGLL	57
3.1.1. Đảm bảo tính mục đích của quá trình giáo dục	57
3.1.2. Tiếp cận hoạt động và nhân cách.....	57
3.1.3. Đảm bảo tính khả thi.....	58
3.1.4. Đảm bảo tính hệ thống.....	58
3.1.5. Đảm bảo sự thống nhất giữa vai trò chủ đạo của giáo viên với việc phát huy vai trò chủ thể của học sinh	58
3.2. Các biện pháp giáo dục kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích ở trường tiểu học trên địa bàn huyện Đồng Hỷ.	59
3.2.1 Lồng ghép nội dung giáo dục kỹ năng PTTNTT với một số chủ đề HĐGDNGLL	59
3.2.2. Thiết kế bài tập thực hành Case study gắn với tình huống thực tế PTTNTT... ..	60
3.2.3. Đa dạng hóa chủ đề và hình thức tổ chức GDNGLL	64
3.2.4. Ứng dụng CNTT, các PPDH phát huy tính tích cực HS vào trong dạy học PTTNTT	66
3.2.5. Đổi mới phương pháp kiểm tra , đánh giá kết quả HĐGDNGLL gắn liền với đánh giá KNS nói chung và KNPT- TNTT của học sinh.....	67
3.2.6. Tạo môi trường thuận lợi để học sinh có cơ hội rèn luyện KNS PTTNTT	68
3.2.7. Thống nhất giữa các lực lượng trong việc triển khai nội dungGD KNPT-TNTT thông qua HĐGDNGLL	70
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp	71
3.4. Khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp	71
3.4.1. Tính khả thi của các biện pháp	71
Kết luận chương 3.....	76
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	78
1. Kết luận.....	78
2. Kiến nghị.....	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO	82
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

TT	Viết đầy đủ	Viết tắt
1	Cơ sở vật chất	CSVC
2	Giáo dục kỹ năng phòng tránh tai nạn thương tích	GD KNPT- TNTT
3	Giáo dục kỹ năng sống	GDKNS
4	Giáo viên	GV
5	Hình thức tổ chức	HTTC
6	Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp	HĐGDNGLL
7	Kỹ năng sống	KNS
8	Phòng tránh tai nạn thương tích	PTTNTT
9	Quỹ nhi đồng Liên Hiệp Quốc	UNICEF
10	Tai nạn giao thông	TNGT
11	Tiểu học	TH
12	Tổ chức văn hoá, khoa học và giáo dục của Liên hợp quốc	UNESCO
13	Tổ chức y tế thế giới	WHO

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Thực trạng TNTT ở học sinh Tiểu học trong năm học 2013- 2014.....	34
Bảng 2.2. Thực trạng xử lý TNTT của học sinh.....	35
Bảng 2.3. Thực trạng kỹ năng xử lý TNTT của học sinh 3 trường Tiểu học	36
Bảng 2.4. Thực trạng HĐGDNGLL của học sinh TH Huyện Đồng Hỷ	38
Bảng 2.5. Thực trạng giáo dục KNS của học sinh Tiểu học Huyện Đồng Hỷ	39
Bảng 2.6. Nhận thức của giáo viên về giáo dục KNPT-TNTT	41
Bảng 2.7. Thái độ của học sinh khi tham gia HĐGDNGLL	43
Bảng 2.8. Mức độ học sinh khi tham gia xử lý tình huống TNTT	44
Bảng 2.9. Thái độ của học sinh tham gia xử lý các tình huống nguy hiểm.....	45
Bảng 2.10. Mức độ tham gia xử lý tình huống tai nạn thông qua HĐGDNGLL	46
Bảng 2.11. Những KNS được giáo viên thực hiện trong quá trình giáo dục KNPT-TNTT	48
Bảng 2.12. Thực trạng sử dụng hình thức giáo dục KNPTTNTT	49
Bảng 2.13. Hình thức được sử dụng trong giáo dục KNPTTNTT cho học sinh thông qua HĐGDNGLL	50
Bảng 2.14. Thực trạng kỹ năng ra quyết định xử lý tình huống TNTT của học sinh trong giờ HĐGDNGLL	51
Bảng 2.15. Thực trạng về tính tự chủ của học sinh khi xử lý tình huống TNTT	52
Bảng 2.16. Nguyên nhân dẫn đến thực trạng rèn kỹ năng PTTNTT	53
Bảng 2.17. Nguyên nhân dẫn đến thực trạng giáo dục KNPT- TNTT	54
Bảng 3.1. Khảo sát về mức độ cần thiết của các biện pháp.....	72
Bảng 3.2. Khảo sát về mức độ khả thi của các biện pháp	74

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Như chúng ta đã biết cuộc sống ngày nay đã và đang làm thay đổi con người, nhiều vấn đề phức tạp đang dần nảy sinh trong cuộc sống. Nếu mỗi con người, đặc biệt là trẻ em, thiếu những kiến thức cần thiết và thiếu các kỹ năng ứng phó với các vấn đề của cuộc sống... thì các em sẽ gặp phải nhiều trở ngại, rủi ro không thể lường trước được.

Năng lực thực tiễn là nguồn vốn quan trọng nhất cho trẻ trên hành trình đến thành công của mình, trong đó, kỹ năng sống (KNS) là thứ mà mỗi người cần dùng mọi lúc, mọi nơi, với mọi người, suốt đời và với chính mình. Chính vì vậy, ngay từ đầu thập kỷ 90 các tổ chức của Liên Hợp Quốc như Tổ chức Y tế thế giới (WHO), Quỹ cứu trợ nhi đồng (UNICEF), Tổ chức Giáo dục Văn hóa và Khoa học (UNESCO) và nhiều nhà giáo dục trên thế giới đã cùng nhau tìm cách đưa *giáo dục kỹ năng sống* (GDKNS) vào các trường học, giúp trẻ em phát triển năng lực xã hội-tâm lý ứng phó với những yêu cầu và thách thức của cuộc sống hàng ngày.

Hiện nay hầu hết các quốc gia trên thế giới đưa GDKNS vào trường học như một môn học chính thức, trong đó có các kỹ năng ứng phó với những rủi ro thương tích ở trẻ em. Việc hình thành kỹ năng *phòng tránh tai nạn thương tích* (PTTNTT) cho trẻ em đang dần trở thành nhiệm vụ quan trọng của học đường nói chung và các trường tiểu học nói riêng.

Giáo dục kỹ năng sống (GDKNS) không thể hình thành trong ngày một ngày hai mà phải hình thành theo thời gian, thông qua các hoạt động trải nghiệm thực hành từ đó đi vào thực tế cuộc sống. GDKNS được đánh giá bằng việc mỗi cá nhân sử dụng kỹ năng đó như thế nào trong cuộc sống. GDKNS còn giúp cho trẻ phát triển hài hòa, toàn diện về phẩm chất đạo đức, cung cấp cho các em những kiến thức bổ ích, cần thiết giúp các em ứng phó, giải quyết các vấn đề mà các em gặp phải trong cuộc sống.

Ở độ tuổi học sinh tiểu học (7- 12) tuy các em có sự chuyển biến rõ rệt về tâm lý các em chuyển từ hoạt động vui chơi sang hoạt động học tập, song bản tính tò mò về mọi sự vật xung quanh, muốn khám phá và tìm hiểu thế giới... đã dẫn đến nhiều